

A költészet barátainak „Varázsköre”

Tollas Tibor versmondók országos találkozója a Lakitelek Népfőiskola Kölcsey Házában

Tollas Tibor érzelmeiben gazdag, a napi gondokban is eligazodó, ámde ennek a hazának a sorsát távlatokban értékelő költő-ember volt, aki szellemi szülőföldjének tekintette Lakiteleket – mondta Lezsák Sándor országgyűlési képviselő, a Tollas Tibor emlékére az elmúlt héten rendezett kétnapos versmondó verseny megnyitóján. Lakiteleken volt Tollas Tibor első magyarországi író-olvasó találkozója 1990 tavaszán. Nem véletlen, hogy a szülőfalu, a borsodi Nagybarca, Vadnai Zoltán polgármesterrel az élen, egy busznyai emberrel képviselteti magát – hangsúlyozta a házigazda szerepét betöltő honatya.

LAKITELEK NÉPFŐISKOLA

Közszóntőjében Lezsák Sándor kiemelten szolt a Lakitelek és Nagybarca közötti élő, eleven kapcsolatáról. Mint mondta: két azonos kopjafa köli egybe a két települést. Egyik a népfőiskola udvarán, a másik Tollas Tibor nagybarcai szülőháza előtt áll. Az a szellemi háza, amelyet Tollas Tibor költségeiben megeremített, az most itt van jelen. Lakiteleken – hangsúlyozta az országgyűlési képviselő.

Tollas Tibor emlékére dr. Kecskési Mária a találkozóra magával hozta a főszerkesztő által válogatott verseit tartalmazó új CD-lemezt.

Lezsák Sándor elmondta: Juhász Lászlóval, a Szabad Európa Rádió egykori munkatársával hogyan hozták haza, hozták át a határon a rendszer-váltás után Tollas Tibort, aki 1956 előtt előbb a kommunista terror időszakát szenvedte át, aztán az emigrációt. Az emigráció legnagyobb költője – ahogyan kortársai nevezték – ugyanis egész életében a hazatérésre készült – hangsúlyozta Lezsák Sándor. Nemcsak léteiben, hanem a gyakorlatban is. Az itt elhangzó versek mindegyike külön-külön megidézi nemcsak Tollas Tibor gondolkodását, költészetét, de megidézi azt a kort is, amelyben a versek születnek, megidézi a történevet, amelyeket igazságtalanul, méltatlanul szenvedett el. De megidézi az élet gyönyörű leírásait, zamatait, megidézi azt a felelősséget, amellyel a cselekvő ember élte Münchenben, a Nemzetért szerkesztve életét, és tett mindennap valamin azért, hogy a moszkvai hitetlenség csillaga mielőbb lehulljon a szellemi, valószínűs és történelmi háza homlokáról.

A kétnapos versenyre a környékbeli települések és a már említett Nagybarcán kívül jöttek Budapestről, de jöttek Nyugat-Európából, Münchenből, jöttek délről, északról, volt, aki Erdélyből, Marosvásárhelyről, s volt, aki Délvidékről, vagy éppen Svédországból.

A találkozó első napja Tollas Tibor költészetének jegyében telt. Az ország különböző tájairól érkezett harmincegy versmondó három – általános iskolás, középiskolás és felnőtt – kategóriában mérte össze tudását. Teljesítményüket hétfős: Tollas Tibor dr. Kecskési Mária részén, Lezsák Sándor országgyűlési képviselő, Gálfalvi György író, szerkesztő, Agócs Sándor költő, szerkesztő,

A találkozón Berezsnai Olga is fellépett.

Petrozsényi Eszter színművész és Kéri Károly középiskolás diák is részt vett a találkozáson. A zsűri elnöke teendőit Nagy Alajos, az Európai Szabadságjogi Szövetség elnöke látta el.

A szakmai zsűri mellett a versmondókat társadalmi gyerekszűri is véleményezte. Tagjai: Lobkovits Kitti, Faragó Tamás, Tubak János, Olajos Ilona és Fábán Ida. Valamennyien a lakiteleki iskola diákjai.

Az általános iskolások közül a cibakházi Király Mariann lett az első, a tiszakécskai Palotai Evelin és a tiszajenői Urban Mónika előtt. A középiskolások versenyét Gál László, komáromi diák nyerte, megelőzve a csobánkai Melcher Bálintot és a kiskunfélegyházi Könyves Pétert. A felnőtt versenyzők közül a zsűri Herály Jánosné találta legjobbnak, aki Bugacot képviselte. A második helyen a balatonbényei Kánya Antalné, míg a harmadikon a cibakházi Mészáros Mihályné végzett.

Szerda délután Simon M. Veronika festőművész alkotásából nyílt kiállítás a népfőiskola Kölcsey Házában. A tárlatot Tóth János, a zalaegerszegi múzeum igazgatója nyitotta meg. A művész négy gyönyörű Mindszenty-portrét ajándékozott a népfőiskolának.

Simon M. Veronika festőművész négy gyönyörű Mindszenty-portrét ajándékozott a népfőiskolának.

egyike hozott magával egyet-egyet a költő verseiből. Valóban csodálatos élményben lehetett részünk. Ahogyan a Csallóközbeli érkező fiatalok megköszönték, és ahogyan drámai erővel tudta érzékelni a Szegedi balladát. Vagy akár Herály Jánosné Bugacról, vagy pedig a kisiskolások Tollas Tibort értő és féltő verseinek közvetítésével valóban varázskört teremtettek ide. Tollas Tibor övege, dr. Kecskési Mária (Maja asszony), régész több száz kilométert utazott, hogy részt vehessen a találkozón.

– Ön egyenesen Münchenből érkezett Lakitelekre. Fontosnak tartja az emlékeztetőt?

– Természetesen nagyon fontosnak. Annál is inkább, mivel idén lesz ötödik évfordulója Tibor halálának. Szerencsére egyre többen ismerik meg költészetét, amelyben nagyon sok tüzet van. Hogy költőként mekkora volt az értéke, azt majd eldöntik az irodalomtörténészek, de egy dolog vitathatatlan: egy olyan kornak, korszaknak volt a krónikása, amelynek fiatalága nagyon sok szenvedésen ment át, mégis megmaradt embernek.

Kérdésre válaszolva Maja asszony kijelentette: az, hogy nagyon sokan keresik Tollas Tibor verseit, azt bizonyítja, szeretik költészetét. A Behádogoztak minden ablakot nem biztos, hogy legjobb verse férjének, de nagyon hatásos, ugyanakkor nagyon jellemző az 1956-os forradalmat követő időszakra – hangsúlyozta dr. Kecskési Mária, aki végezetül elmondta: tavaly a szülőfalu, Nagybarca egy füzetét adott ki, Tollas Tibor húsz versének illusztrációival. Mezei István képei különös módon próbálják visszaadni a Tollas-versek hangulatát. A legkülönlegesebb azonban az a mostani alkalomra, Varázskör címmel megjelentetett CD, amelyen Tollas Tibor harminchat válogatott verse hallható, a költő saját előadásában.

Gál László főiskolának Nagy Alajos zsűrielnök adta át az első helyezettnek kijáró oklevelét. Háttérben Tollas Tibor éneke.

Szerda délután páter Szőke János, vatikáni posztulátor, a Lakitelek Alapítvány egyik kurátora, méltatta Tollas Tibor munkásságát. Mint mondta: Tollas Tibor fogalom volt a nyugati magyar emigráció számára. Nem volt még egy olyan emigráns, aki olyan tisztelettel és olyan meggyőződéssel, Istennel megáldott prófétai tehetséggel tanított és árasztotta a lelkesítő írt, mint ő. Kisgyűzása azokat is megfogta, akik nem értették magyarul. Is-ten emberének tartották. Ez a legnagyobb és leg-szebb dicséret, amelyet ember szájából hallhatunk Tollas Tiborról, akinek nemcsak emléke, hanem szelleme is itt él közöttünk – szögezte le végezetül páter Szőke János.

Hasonló állásponton volt Gyarmati Dezső, olimpiai bajnok vízilabdázó (1956) is, aki kijelentette: Tollas Tiborra emlékezni megtiszteltetés.

A zsűri elnöke teendőit ellátó Nagy Alajos viszontagságos életét Lezsák Sándor ismertette. Mint mondta: Nagy Alajos még tízéves sem volt, amikor 1945 májusában egy elvetemült szovjet katona megölte édesanyját és a segítségére siető édesapját. Ez a döbbenetes dráma avatta felnőtté a mindössze kilencéves gyereket. Az árvaikat, Alajos és húgát Rozmán Alajos nevelte fel, emiatt később – a Klerikális renddel fenntartott kapcsolata címén – kicaptak a Színművészeti Főiskoláról, ahol Bácsi Lajos volt az osztályfőnöke. A fiatal ember 1956-ban Ajkán a forradalmi diákbizottság vezetője lett, egyben újság is szerkesztett. A forradalom leverése után menekülnie kellett az országból. Németországba került, ahol elvégezte a színművészeti főiskolát. Németországban együtt dolgozott Tollas Tiborral. Ma Nagy Alajos a Lakitelek Alapítvány kurátora és az Európai Szabadságjogi Szövetség tiszteletbeli elnöke.

A kétnapos rendezvény csütörtökön, a reggeli ökumenikus istentisztelet (Bagi Ferenc katolikus és Szabó Tamás református lelkészek tartották) után területi vers- és mesemondó, illetve népdal-éneklő versenyekkel folytatódott. A versenyen közel negyven alsó általános iskolás diák vett részt: Lakitelekről, Nyárlőrincről, Szentkirályról, Tiszalapról, Tiszajenőrről, Tiszakécskéről, Tiszakürtől és Tiszaugról. A zsűri elnöke Budai Ilona népdalénekes volt, aki megénekelte a közönség.

Csütörtök délelőtt adták át az idei Kölcsey-díjakat. Az ünnepség előtt Lezsák Sándor a következőket mondta: A költő olyan ember, aki nem csak át-élményíti magában a világ dolgait, nem csak arra képes, hogy megfogalmazza azt, ami talán másnak nehezebben sikerül, de cselekvő ember is. És éppen a Kölcsey Házban, a költészet napján, a Kölcsey-díjak átadásánál szükséges megemlíteni – jelentette ki a honatya –, hogy a Kölcsey-díj egy olyan ember, egy olyan magyar hazafi emlékeztetőre alapított díj, amelyik ötvözi magában a cselekvő költőt, a közéleti embernek minden példamutató tartalmát. Mert Kölcsey költő volt, ugyanakkor a reformkor meghatározó és irányító mutató személyisége az országgyűlésben. Erkölcsei példázat volt, amelyet hiteltelített költészet, minden gondolata, javaslata.

Gálfalvi György író, szerkesztő Marosvásárhelyről érkezett. Az erdélyi író, szerkesztő egyike a három idei Kölcsey-díjasnak.

Az eddigi díjazottak költészetében, irodalmi és szerkesztői munkásságában kivétel nélkül ott van a nemzetet féltő, és minden igyekezetével, kapcsolatrendszerével, gondolatával ezt a kis történelmi házat szolgáló és erősítő szándék – hangsúlyozta a honatya.

Idén három vehették át a rangos elismerést: Gálfalvi György (Marosvásárhely), író, kritikus, Pécsi Györgyi kritikus, szerkesztő és Tóth Erzsébet költő, szerkesztő. Mindhármuk tartása, közéleti bátorsága példázat lehet bárki számára.

Arra a kérdésünkre, hogy mit jelent számára mint határon túli magyar számára a Kölcsey-díj, Gálfalvi György így válaszolt:

– A világ legtermészetesebb módján, az egyetemes magyarság részének tudom, tudjuk magunkat, és nagyon örvendek, ha erre visszajelzés jön. Számomra, számunkra ez természetes. Sajnos, nem mindenki számára az, és néha úgy tűnik, a mai napig nem mindenki számára egyértelmű az, hogy a határon túli írók, költők is az egyetemes magyarság részei. Mi mindig azt mondjuk otthon, Erdélyben, amikor munkát magyar származású románokkint, vagy jobb pillanatainkban magyar anyanyelvű románokkint könyveltek el. Először kérünk, nem erőltünk van szó. Mi magyarunk vagyunk. Magyarok vagyunk, és a lényeges, Romániában élünk, ez az esetleges.

Gyarmati Dezső olimpiai bajnok vízilabdázó felesége, Bara Margit Kossuth-díjas színművész is elkísérte.

Ami kultúránk fenntartását illeti: ezen dolgozunk. Ez kemény küzdelem. Sok az ellendrukker, ellenszélben dolgozunk, nehéz körülmények közt. Szerencsére vannak sikereink, sikerlányaink. Ez a Kölcsey-díj számunkra ezt jelenti. Remény tehát van, csak épp azt a reményt kell életben tartani, művelni.

KÖLCSEY-DÍJASOK

év	név
1994	Agócs Sándor, Apáti Miklós, Dobrantei Kornél, Kiss Dénes, Körmendi Lajos, Nagy Gáspár, Serfőző Simon, Tollas Tibor, Márkus Béla, Szokolczay Lajos, Szőlősi Zoltán
1995	Bertha Zoltán
1996	Szentmihályi Szabó Péter, Turcsányi Péter
1997	–
1998	–
1999	Ács Margit, Borbándi Gyula, Fekete Gyula, Gombos Gyula, Püski Károl – Püski Sándor és felesége
2000	Buda Ferenc, Csapody Miklós, Doboz Eszter
2001	Biro Zoltán, Dippold Pál, Pribozsny Matyas, Szénac József
2002	Gálfalvi György, Pécsi Györgyi, Tóth Erzsébet

Fotók:

Munkában a versmondó verseny hétfős szakmai zsűrije.

FOTÓK: SZÁSZ ANDRÁS